ՀՀ բնական կերհանդակների՝
արոտավայրերի և խոտհարքների
կայուն կառավարմանն ուղղված ծրագրերի
համակարգման հարթակ

«Հայաստանում արոտավայրերի և խոտհարքների քարտեզագրում» նախագծի մեկնարկային աշխատաժողով

Արձանագրություն

Սույն թվականի փետրվարի 10-ին առցանց կայացավ «Հայաստանում արոտավայրերի և խոտհարքների քարտեզագրում» նախագծի մեկնարկային աշխատաժողովը, որին մասնակցեցին բնական կերհանդակների ոլորտին առնչվող նախարարությունների, տարածքային կառավարման մարմինների, ինչպես նաև գիտական կառույցների, տեղական և միջազգային հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ:

Նախագիծը իրականացվում է Գերմանիայի միջազգային համագործակցության ընկերության (GIZ)՝ «Բնական պաշարների կառավարում և էկոհամակարգային ծառայությունների պահպանություն՝ Հարավային Կովկասում կայուն համայնքային զարգացման նպատակով (ECOserve)» ծրագրի շրջանակներում: Աշխատանքներն իրականացվում են Գերմանական օդատիեզերական կենտրոնի և Ագրոբիզնեսի հետազոտությունների և կրթության միջազգային կենտրոնի (ԱՀԿՄԿ) կողմից, պիլոտային մասը՝ Ռազմավարական զարգացման գործակալություն (ՌԶԳ) ՀԿ-ի կողմից, ՀՀ էկոնոմիկայի և տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարությունների հետ սերտ համագործակցությամբ:

Հասցե՝ Հայաստան, 0070, Երևան, Այգեստան թաղամաս, 5-րդ փողոց, 3/1 տուն

Հեռ՝ +374(10) 51-75-28

Էլ. հասցե՝ info@arot.am

ՀՀ բնական կերհանդակների՝
արոտավայրերի և խոտհարքների
կայուն կառավարմանն ուղղված ծրագրերի
համակարգման հարթակ

Աշխատաժողովի օրակարգը՝

Ժամ	**Թեմա**
14:15	**Մասնակիցների գրանցում** Միացում առցանց հարթակին
14:30	**Ողջույնի խոսք, օրակարգի և մասնակիցների ներկայացում**
14:40	ԳՄՀԸ (GIZ) **«Հայաստանի արոտավայրերի և խոտհարքների քարտեզագրում» նախաձեռնության ներկայացում** *Դկտ. Աստղիկ Դանիելյան, ԳՄՀԸ (GIZ) բնապահպանական ԷԿՈսերվ ծրագրի խորհրդատու* *Հարց և պատասխան*
15:00	ԱՀԿՄԿ (ICARE) **«Հայաստանում արոտավայրերի և խոտհարքների վիճակի և կենսազանգվածի քարտեզագրում» նախագծի ներկայացում** *Լուսինե Թադևոսյան, Հետազոտությունների գծով տնօրեն,* ԱՀԿՄԿ հիմնադրամ *Դկտ. Գագիկ Թովմասյան, ԱՀԿՄԿ փորձագետ* *Հարց և պատասխան*
15:40	ԳՕԿ (DLR) **Հաստատության և GrassAM նախագծի նախնական արդյունքների ներկայացում** *Դկտ. Էմմանուել ԴաՊոնտե, Գերմանական օդատիեզերական կենտրոն(DLR)* *Դկտ. Ֆրանկ Թոնֆելդ, Գերմանական օդատիեզերական կենտրոն(DLR)* *Հարց և պատասխան*
16:20	ՌԶԳ (SDA) **Լոռու և Շիրակի մարզերում արոտների և խոտհարքների քարտեզների փորձարկման աշխատանքների և ակնկալվող արդյունքների ներկայացում** *Աննա Պողոսյան, ՌԶԳՀԿ, Բաղադրիչի պատասխանատու* *Հարց և պատասխան*

Հասցե՝ Հայաստան, 0070, Երևան, Այգեստան թաղամաս, 5-րդ փողոց, 3/1 տուն

Հեռ՝ +374(10) 51-75-28

Էլ. հասցե՝ info@arot.am

Հանդիպմանը մասնակցեցին

N	Կազմակերպություն	Անուն, ազգանուն	Պաշտոն
1.	ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարություն	Իռա Փանոսյան	Գյուղատնտեսական ծրագրերի մշակման, ռեսուրսների օգտագործման և կոոպերացիայի զարգացման վարչության պետ
2.		Հայրություն Դավթյան	Գյուղատնտեսական ռեսուրսների օգտագործման բաժնի գլխավոր մասնագետ
3.		Ամատունի Արշակյան	Գյուղատնտեսական ծրագրերի մշակման, ռեսուրսների օգտագործման և կոոպերացիայի զարգացման վարչություն Գյուղատնտեսական ռեսուրսների օգտագործման բաժնի գլխավոր մասնագետ
4.	ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության Գ/տ ծրագրերի իրականացման վարչության ՀԳՌԿՄ-2 ծրագիր	Դավիթ Մեջլումյան	ՀԳՌԿՄ-2 ծրագրի ղեկավար
5.	ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն	Վաչե Տերտերյան	ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարի տեղակալ
6.		Աշոտ Գիլոյան	ՏԻ քաղաքականության վարչության պետ
7.		Հռիփսիմե Բաբայան	ՏԻ քաղաքականության վարչության ՏԻ հարցերի համակարգման բաժնի գլխավոր մասնագետ
8.	ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարություն	Ռսկեհատ Գրիգորյան	Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների և կենսաբազմազանության քաղաքականության վարչության պետի ժ/պ
9.	ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարություն	Աշոտ Վարդևանյան	ՇՄՆ լիցենզիաների, թույլտվությունների և համաձայնեցումների վարչության պետական կադաստրների, ռեեստրների վարման և մոնիթորինգի բաժնի պետ
10.	ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարություն	Արամ Աղասյան	Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների և կենսաբազմազանության քաղաքականության

			վարչության գլխավոր մասնագետ
11.	Համաշխարհային Բանկ, Երևանյան գրասենյակ	Արուսյակ Ալավերդյան	ՀԲ գյուղատնտեսության ավագ մասնագետ (ՀԳՌԿՄ-2 ծրագրի պատասխանատու)
12.	Շվեյցարիայի զարգաց- ման և համագործակցության գործակալություն Հայաստանում	Զառա Ալլահվերդյան	Շվեյցարիայի զարգացման և համագործակցության գործակալության հայաստանյան գրասենյակի տնօրեն
13.	Գերմանիայի միջազգային համագործակցության ընկերություն (ԳՄՀԸ, GIZ, ECOserve ծրագիր)	Աստղիկ Դանիելյան	Խորհրդատու
14.		Ալլա Բերբերյան	Խորհրդատու
15.		Սիրանուշ Գալստյան	Խորհրդատու
16.		Իրինա Բալայան	Բնապահպանական իրազեկության և հանրային կապերի խորհրդատու
17.		Աղասի Մնացյան	Խորհրդատու
18.		Թոբիաս Վիթման	Թիմի ղեկավար
19.		Լիզա Հոյց	Կրտսեր խորհրդական
20.	ԳՄՀԸ «Լավ կառավարում հանուն տեղական զարգացման Հարավային Կովկասում» ծրագիր	Գայանե Նալբանդյան	Խորհրդատու
21.		Արմեն Քեշիշյան Armen Keshishyan	Խորհրդատու
22.	ՌԶԳ ՀԿ	Կարինա Հարությունյան	Ծրագրի ղեկավար
23.		Վահե Հովհաննիսյան	Ծրագրի ղեկավար

24.		Գագիկ Թովմասյան	Գյուղատնտեսության և բնական ռեսուրսների կառավարման փորձագետ
25.		Աննա Պողոսյան	ՏԻՄ-երի կարողությունների հզորացման բաղադրիչի պատասխանատու
26.	ԳՄՀԸ « EU4Sevan ծրագրի»	Հովիկ Սայադյան	EU4Sevan ծրագրի համար հողերի կայուն օգտագործման խորհրդատու
27.	Հայաստանի Ազգային Ագրարային Համալսարան	Հրաչյա Զաքոյան	Տնտեսական աշխատանքների գծով պրոռեկտոր
28.	ՀՀ ԱԺ Տարածքային կառավարման, ՏԻ, գյուղատնտեսության և բնապահպանության հարցերի մշտական հանձնաժողով	Գոհար Աբրահամյան	Փորձագետ
29.		Ռիմա Մոսչյան	Փորձագետ
30.	ՀՀ Քաղաքաշինության կոմիտե	Նունե Պետրասյան	ՀՀ Քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի տեղակալ
31.	Բնության համաշխարհային հիմնադրամի հայաստայան գրասենյակ	Կարեն Մանվելյան	Տնօրեն
32.	Պարենի և գյուղատնտեսության կազմակերպություն (ՊԳԿ)	Նաիրա Հարությունյան	Խորհրդատու / սոցիալ-տնտեսական փորձագետ
33.		Մերի Սահակյան	Ծրագրի օգնական
34.	Սյունիքի մարզ, Սիսիան համայնք	Արմեն Խաչատրյան	Սյունիքի մարզի Սիսիան համայնքի գյուղատնտեսության բաժնի ղեկավար
35.	Սյունիքի մարզ, Գորայք համայնք	Աշոտ Աղաջանյան	Սյունիքի մարզի Գորայք համայնքի ղեկավար
36.	Լոռու մարզպետարան	Արուս Թումանյան	ՀՀ Լոռու մարզպետարան, Գյուղատնտեսության և բնապահպանության վարչության պետ

<< բնական կերհանդակների՝
արոտավայրերի և խոտհարքների
կայուն կառավարմանն ուղղված ծրագրերի
համակարգման հարթակ

37.		Արտակ Դեմիրչյան	ՀՀ Լոռու մարզպետարանի աշխատակազմի գյուղատնտեսության եւ բնապահպանության վարչության բնապահպանության բաժնի պետ
38.		Էդգար Հախվերդյան	ՀՀ Լոռու մարզպետարանի աշխատակազմի հողաշինության եւ հողօգտագործման բաժնի պետ
39.	Լոռու մարզ, Գյուլագարակ համայնք	Վրույր Այվազյան	Լոռու մարզի Գյուլագարակ համայնքի ղեկավարի խորհրդական
40.	Լոռու մարզ, Լոռի Բերդ համայնք	Քրիստինե Մելիքջանյան	Լոռու մարզի Լոռի Բերդ համայնքի հողաշինարարության և գյուղատնտեսության առաջատար մասնագետ
41.	Շիրակի մարզպետարան	Անդրանիկ Նալբանդյան	Գյուղատնտեսության և բնապահպանության վարչության գյուղատնտեսության բաժնի պետ
42.	Շիրակի մարզ, Ամասիա համայնք	Արթուր Մանուկյան	Շիրակի մարզի Ամասիա համայնքի ղեկավարի տեղակալ
43.	ՀՀ Կադաստրի Կոմիտե	Դավիթ Սողոմոնյան	ՀՀ Կադաստրի Կոմիտեի ղեկավարի տեղակալ
44.	ՀՀ Կադաստրի Կոմիտե	Կարեն Գրիգորյան	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կենտրոն պետ
45.	ՀՀ Կադաստրի Կոմիտե	Վահագն Մուրադյան	Կադաստրի կոմիտե Գեոմատիկայի կենտրոն
46.	ՀՀ Բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարություն	Լեոնիդ Արզումանյան	Թվայնացման վարչության գլխավոր մասնագետ
47.		Արամ Փահլևանյան	Միջազգային համագործակցության վարչության ԵԱՏՄ և ԱՊՀ հարցերով բաժնի մասնագետ
48.	ՀԱՀ-ի հեռավար հաշվարկման լաբորատորիա	Գոհար Շահինյան	ԱՏՀ և հեռահաշվարկի մասնագետ
49.	ՀԱՀ Ցակոբեան բնապահպանական կենտրոն	Աղավնի Հարությունյան	ԱՏՀ մասնագետ

Հասցե՝ Հայաստան, 0070, Երևան, Այգեստան թաղամաս, 5-րդ փողոց, 3/1 տուն

Հեռ՝ +374(10) 51-75-28

Էլ. հասցե՝ info@arot.am

50.	ԱՀԿՄԿ/ICARE	Լուսինե Թադևոսյան	Հետազոտության ղեկավար
51.		Լիլիթ Ավդալյան	Ավագ գիտաշխատող
52.		Արթուր Գրիգորյան	Տնօրեն
53.		Ստեփան Խաչատրյան	ԱՏՀ մասնագետ
54.	ԳՕԿ/DLR	Էմանուել Դե Պոնտե	Հեռակառավարման տվյալների գերմանական կենտրոն (DFD)
55.		Ֆրանկ Թոնֆելդ	Հեռակառավարման տվյալների գերմանական կենտրոն (DFD)
56.	Թարգմանիչ		

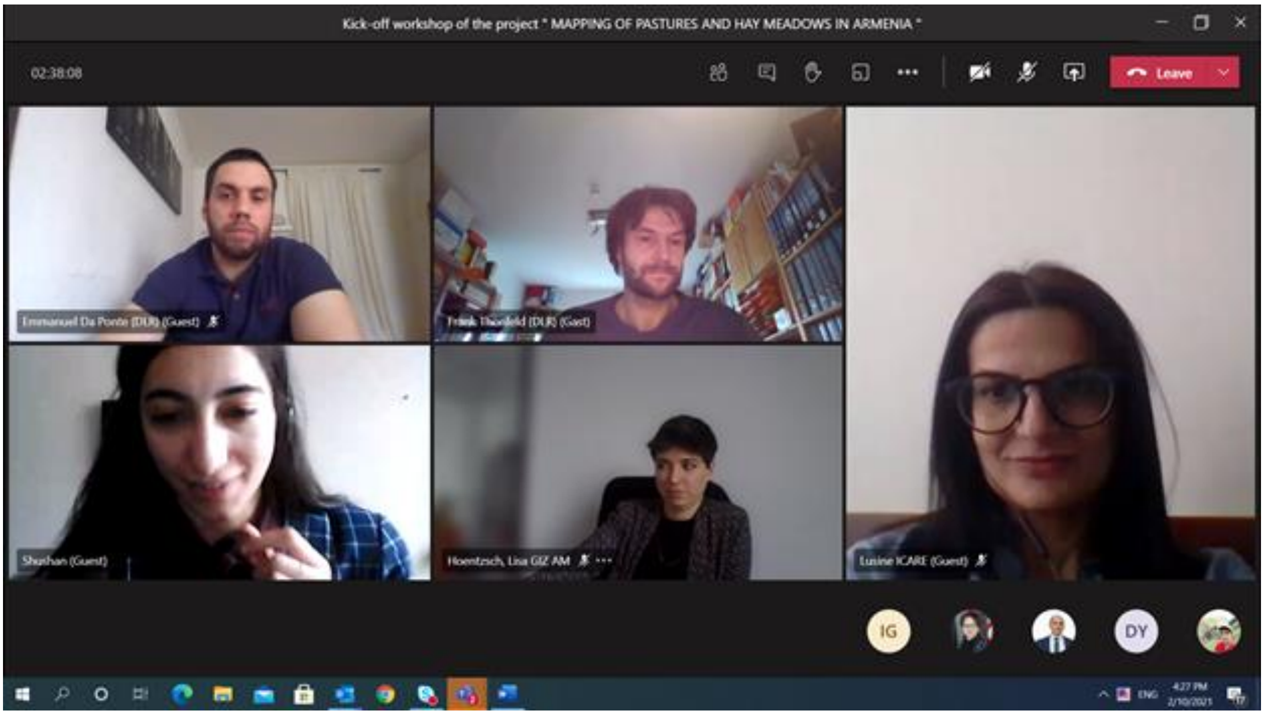

Միջոցառման սկզբում մասնակիցներին ողջունեցին և իրականացվող աշխատանքները կարևորեցին ՀՀ Տարածքային զարգացման և ենթակառուցվածքների նախարարության տեղական ինքնակառավարման քաղաքականության վարչության պետ՝ պրն. Աշոտ Գիլոյանը, ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարության գյուղատնտեսական ծրագրերի մշակման, ռեսուրսների օգտագործման և կոոպերացիայի զարգացման վարչության պետ՝ տկն. Իռա

Հասցե՝ Հայաստան, 0070, Երևան, Այգեստան թաղամաս, 5-րդ փողոց, 3/1 տուն

Հեռ՝ +374(10) 51-75-28

Էլ. հասցե՝ info@arot.am

Փանոյանը, Էկոսերվ բնապահպանական ծրագրի ղեկավար՝ պրն. Թոբիաս Վիթմանը և ԱՀԿՄԿ (ICARE) հիմնադրամի տնօրեն՝ պրն. Արթուր Գրիգորյանը: Քննարկմանը միացել էր նաև ՀՀ Տարածքային զարգացման և ենթակառուցվածքների նախարարի տեղակալ՝ պրն. Վաչե Տերտերյանը, ով կարևորեց մեկնարկած աշխատանքները և դրանց շրջանակներում ներգրավված մասնագիտական ներուժը, ինչպես նաև նշեց, որ պատրաստ են աջակցել վարչական բարեփոխումներով աշխատանքների իրականացմանը:

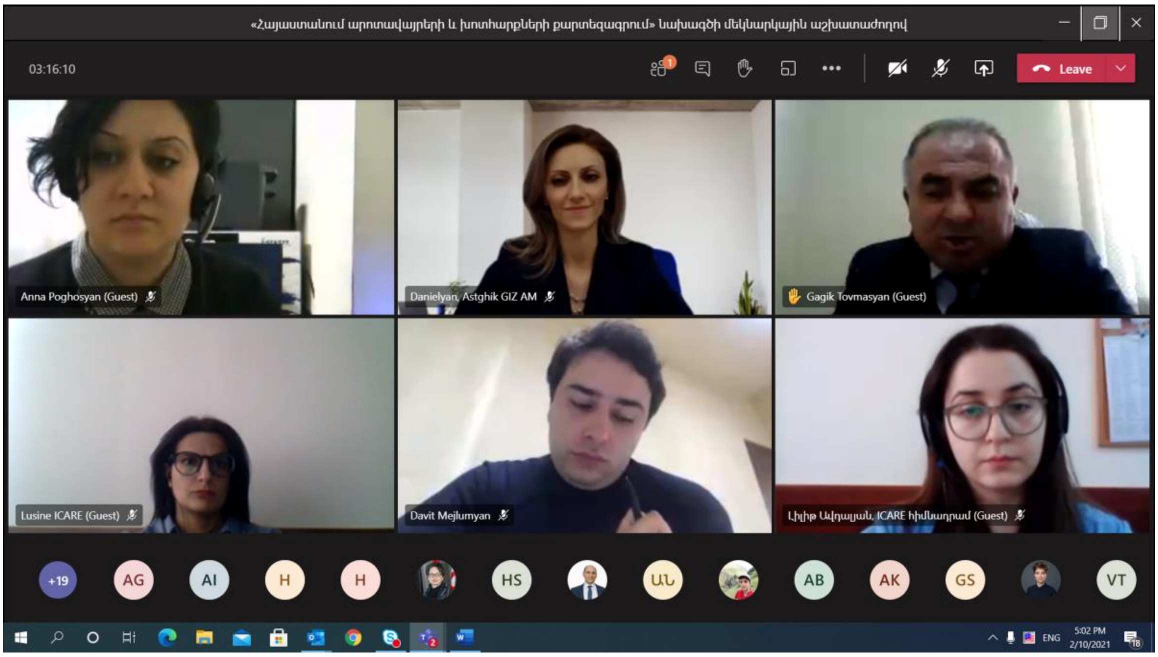

Հասցե՝ Հայաստան, 0070, Երևան, Այգեստան թաղամաս, 5-րդ փողոց, 3/1 տուն

Հեռ՝ +374(10) 51-75-28

Էլ. հասցե՝ info@arot.am

Ներկայացումներ, հարց ու պատասխան

1. «Հայաստանի արոտավայրերի և խոտհարքների քարտեզագրում» նախաձեռնության ներկայացում՝ ԳՄՀԸ

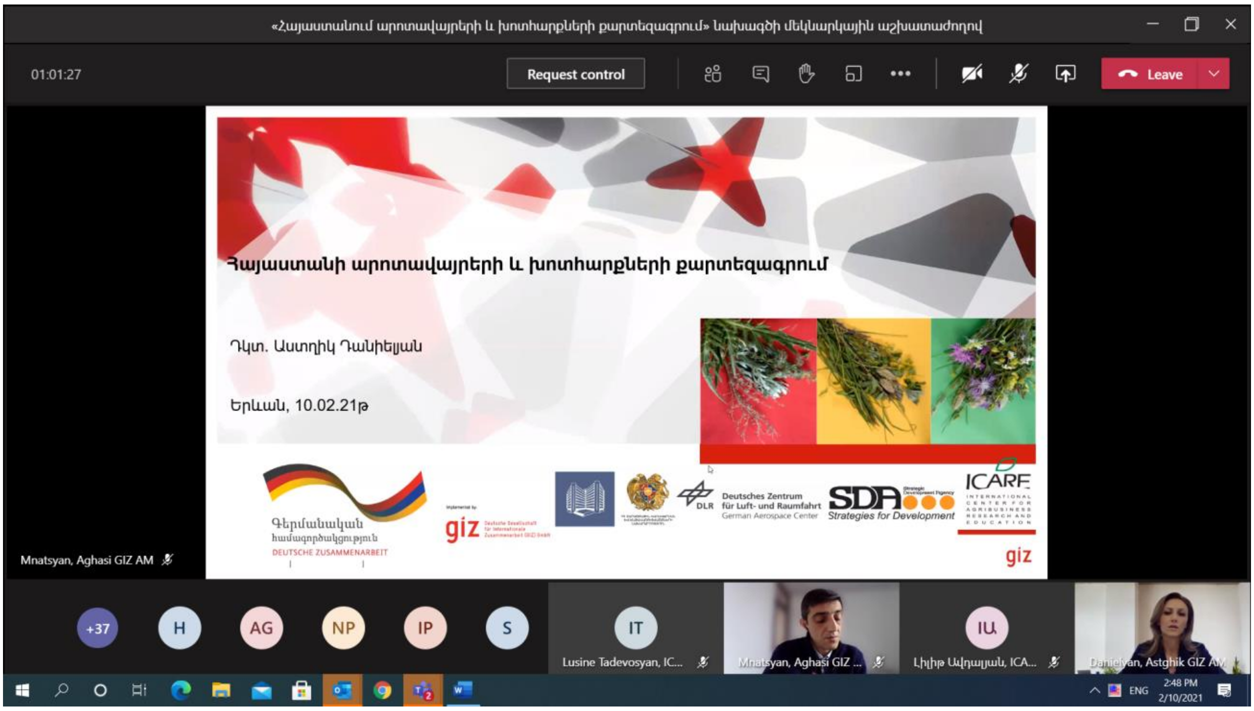

Դկտ. Աստղիկ Դաիելյանի կողմից ներկայացվեց «Հայաստանի արոտավայրերի և խոտհարքների քարտեզագրում» նախաձեռնությունը: Ներկայացման ընթացքում EU4Sevan ծրագրի համար հողերի կայուն օգտագործման խորհրդատու՝ Հովիկ Սայադյանի կողմից հարց բարձրացվեց, թե արդյո՞ք նախատեսում են անել քարտեզագրման ընթացքում համայնքային կադաստրային առկա քարտեզների հետ ճշգրտումներ և որն է այս քարտեզագրման լուծաչափը/մասշտաբը: Աստղիկ Դանիելյանը հարցին ի պատասխան նշեց, որ ներկայումս համագործակցություն կա Կադաստրի կոմիտեի հետ քարտեզների մշակման գործընթացում մասնագիտական ուղղորդում ապահովելու համար:: Ի լրումն այս քննարկմանը ՀՀ Կադաստրի Կոմիտեի ղեկավարի տեղակալ Դավիթ Սողոմոնյանը նշեց, որ Կադաստրի կոմիտեն պատրաստակամ է իր լիազորությունների շրջանակներում աջակցել նախագծին, ինչպես նաև հարցրեց, արդյոք Կադաստրի կոմիտեից ձեռք են բերվել քարտեզագրական և տեքստային էլակետային տվյալներ թե ոչ, կարևորեց նաև քարտեզները ազգային Գեոպորտալում ներգրավվելու գործընթացը:

2. **«Հայաստանում արոտավայրերի և խոտհարքների վիճակի և կենսազանգվածի քարտեզագրում» նախագծի ներկայացում ԱՀԿՄԿ/ ICARE**

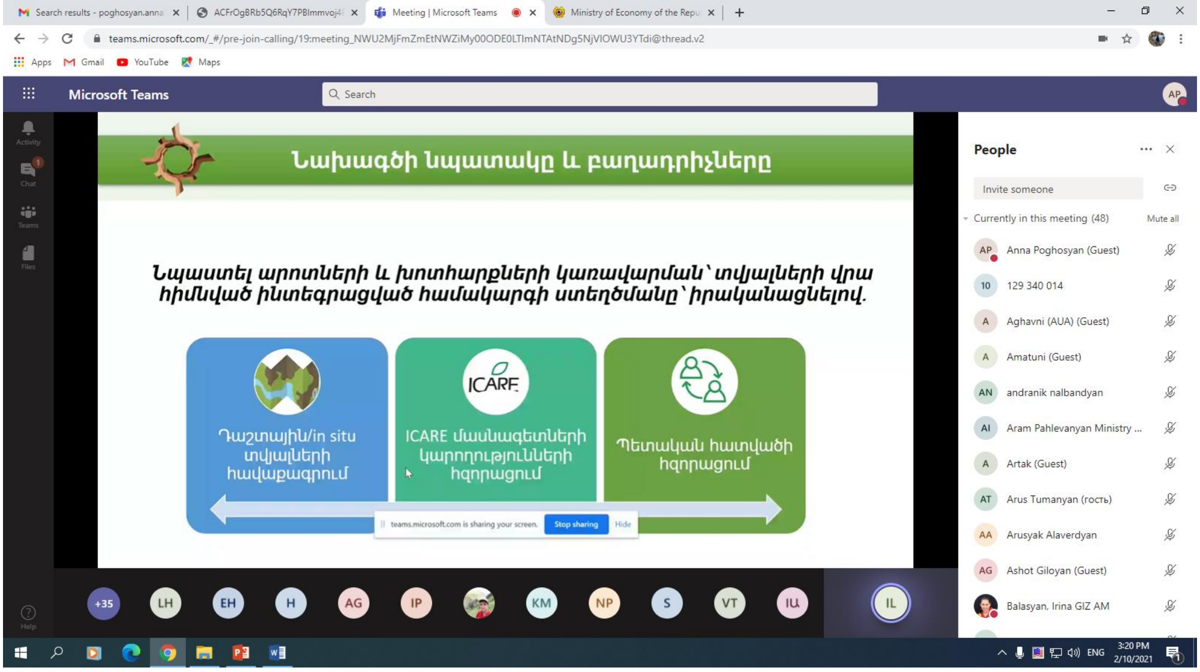

ICARE հետազոտությունների գծով տնօրեն Լուսինե Թադևոսյանը ներկայացրեց ICARE կողմից իրականացվող «Հայաստանում արոտավայրերի և խոտհարքների վիճակի և կենսազանգվածի քարտեզագրում» նախագծի նպատակն ու խնդիրները, կատարված և ակնկալվող աշխատանքը։

Այնուհետև «Հայաստանում արոտավայրերի և խոտհարքների վիճակի և կենսազանգվածի քարտեզագրում» ծրագրի փորձագետ, գ.գ.թ. Գագիկ Թովմասյանը ներկայացրեց նախագծի շրջանակում իրականացված դաշտային ուսումնասիրության մեթոդաբանությունը, առկա արդյունքները։

Մասնակիցների կողմից հնչեցին հարցեր՝ ուղղված դաշտային աշխատանքների իրականացման ընտրանքային տեղամասերի և մշակվող քարտեզների լուծաչափի վերաբերյալ։ Գագիկ Թովմասյանը մանրամասնեց վերոնշյալ աշխատանքների ընթացքը։

Հասցե՝ Հայաստան, 0070, Երևան, Այգեստան թաղամաս, 5-րդ փողոց, 3/1 տուն

Հեռ՝ +374(10) 51-75-28

Էլ. հասցե՝ info@arot.am

3. Գերմանական օդատիեզերական կենտրոնի (DLR) **և GrassAM նախագծի նախնական արդյունքների ներկայացում**

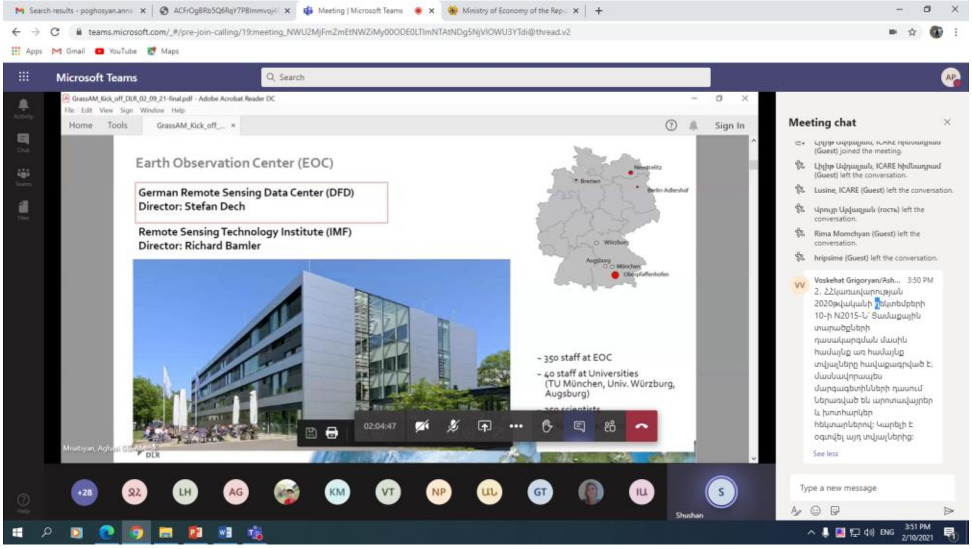

Գերմանական օդատիեզերական կենտրոնի (DLR) ներկայացուցիչ դկտ. Ֆրանկ Թոնֆելդ հակիրճ ներկայացրեց Գերմանական օդատիեզերական կենտրոնի գործունեությունը, առկա ծրագրերն ու գիտահետազոտական պոտենցիալը: Նա նաև անդրադարձ կատարեց այլ երկրներում նմանատիպ ծրագրերին և հույս հայտնեց, որ իրենց կողմից կատարվող աշխատանքը կնպաստի Հայաստանի Հանրապետության արոտների և խոտհարքների կայուն կառավարմանը: Գերմանական օդատիեզերական կենտրոնի (DLR) մեկ այլ ներկայացուցիչ դկտ. Էմմանուել Դա Պոնտեն իր ներկայացման մեջ անդրադարձ կատարեց քարտեզների կառուցվածքին, որակական չափորոշիչներին և բուսածածկին:

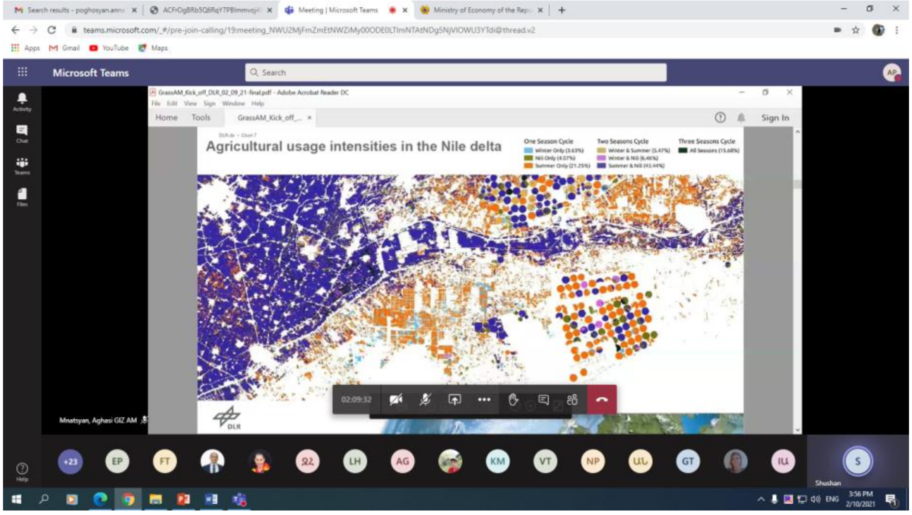

Հասցե՝ Հայաստան, 0070, Երևան, Այգեստան թաղամաս, 5-րդ փողոց, 3/1 տուն

Հեռ՝ +374(10) 51-75-28

Էլ. հասցե՝ info@arot.am

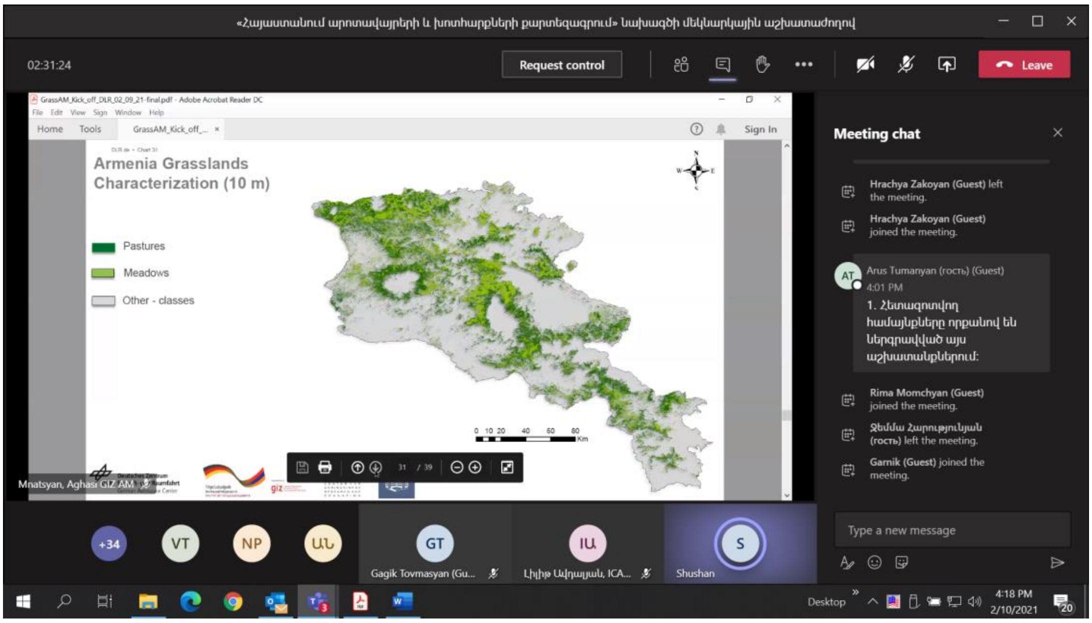

Ներկայացմանը հաջորդեց EU4Sevan ծրագրի համար հողերի կայուն օգտագործման խորհրդատու՝ Հովիկ Սայադյանի հարցը, արդյոք հողօգտագործման ձևերի /land use/ մակերեսները համեմատվել են գոյություն ունեցող փաստացի արժեքների հետ: Այս հարցին ի պատասխան հնչեց հետևյալ միտքը, որ Գերմանական օդատիեզերական կենտրոնին տրամադրվել են հավաքագրված դաշտային փաստացի տվյալներ, որոնց հիման վրա կազմվելու են թվային քարտեզները:

4. **Լոռու և Շիրակի մարզերում արոտների և խոտհարքների քարտեզների փորձարկման աշխատանքների և ակնկալվող արդյունքների ներկայացում /ՌԶԳ**

«Ռազմավարական զարգացման գործակալություն» ՀԿ-ի ներկայացուցիչ Աննա Պողոսյանը համառոտ ներկայացրեց «Լոռու և Շիրակի մարզերում արոտների և խոտհարքների քարտեզների փորձարկման աշխատանքների և ակնկալվող արդյունքների ներկայացում» պիլոտային ծրագիրը, ծրագրի գործողություններն ու ակնկալվող արդյունքները: ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության կողմին իրականացվող ՀԳՌԿՄ -2 ծրագրի ղեկավար՝ Դավիթ Մեջլումյանը հավելեց, որ պիլոտային ծրագրում ներգրավված համայնքները ՀԳՌԿՄ -2 ծրագրի և «Ռազմավարական զարգացման գործակալություն» ՀԿ-ի կողմից իրականացվող «Անասնապահության զարգացում Հայաստանում՝ հարավ-հյուսիս» ծրագրի միջոցով արդեն որոշ չափով ծանոթ են արոտների կայուն կառավարման առավելություններին, ունեն կառավարման պլաններ և այս նոր գործիքի կիրառումն էլ ավելի արդյունավետ կդարձնի արոտների կայուն կառավարման գործընթացը և կկրճատի որոշ մոնիթորինգային և գործառնական ծախսեր:

Գերմանիայի միջազգային համագործակցության ընկերության ECOserve ծրագրի կլաստեր խորհրդական Լիզա Հոյզը հարց ուղղեց պետական գերատեսչություններին, նրա մասին թե արդյոք մյուս համայնքները Հայաստանի Հանրապետության ունեն կարողություն օգտվել նույնատիպ քարտեզներից և եթե ոչ, ապա ի՞նչ քայլեր են ձեռնարկելու այդ կարողությունները զարգացնելու և քարտեզների կիրառումը Հայաստանի ողջ տարածքում ապահովելու համար: ՀՀ Տարածքային զարգացման և ենթակառուցվածքների նախարարության տեղական ինքնակառավարման քաղաքականության վարչության պետ՝ պրն. Աշոտ Գիլոյանը ի պատասխան այս հարցին նշեց, որ բոլոր համայնքները չունեն կառավարման պլանի և քարտեզի օգնությամբ արոտների կառավարման փորձ, սակայն ՀՀ Տարածքային զարգացման և ենթակառուցվածքների նախարարությունը քայլեր է իրականացնում այդ համայնքներում ՏԻ մարմինների կարողությունների հզորացման ուղղությամբ և հույս հայտնեց, որ միջազգային կառույցները կշարունակեն ներդրում ունենալ ՏԻ մարմինների կարողությունների զարգացման գործում:

Մեկ այլ հարց էլ ուղղվեց ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության ներկայացուցիչներին քարտեզներում զետեղված տեղեկատվության շարունակական թարմացման վերաբերյալ: Հեռակառավարման տվյալների գերմանական կենտրոնի (DFD) ներկայացուցիչ Ֆրանկ Թոնֆելդի այս հարցին ի պատասխան ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության

Հասցե՝ Հայաստան, 0070, Երևան, Այգեստան թաղամաս, 5-րդ փողոց, 3/1 տուն

Հեռ՝ +374(10) 51-75-28

Էլ. հասցե՝ info@arot.am

գյուղատնտեսական ռեսուրսների օգտագործման բաժնի գլխավոր մասնագետ Հարութ Դավեյանը ասաց, որ նախարարությունը հետևողական կլինի, որ քարտեզները թարմացվեն անհրաժեշտ տվյալներով:

Աշխատաժողովի ավարտին ամփոփիչ խոսքով հանդես եկավ Աստղիկ Դանիելյանը (ԳՄՀԸ), ով ամփոփեց քննարկման արդյունքները, հանդիպման ընթացքում բարձրացված հարցերը և շնորհակալություն հայտնեց բոլորին արդյունավետ քննարկման համար:

«Հայաստանում արոտավայրերի և խոտհարքների քարտեզագրում» նախագծի մեկնարկային աշխատաժողովի վերաբերյալ անդրադարձ է հրապարակվել ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարության պաշտոնական կայք էջում՝ https://www.mineconomy.am/news/2186?fbclid=IwAR0bexoTXAAyhZF5ZX51Y4vTNuOiMGAQN3qEu4Lsb-VU7zudhxQkXXRaDBM, ՀՀ բնական կերհանդակների՝ արոտավայրերի և խոտհարքների կայուն կառավարմանն ուղղված ծրագրերի համակարգման հարթակի կայք էջում http://arot.am/5004/.html, Ռազմավարական Զարգացման Գործակալություն ՀԿ-ի կայքում shorturl.at/lLNU2, ICARE հիմնադրամի կայքում՝https://icare.am/2021/02/19/3295/?fbclid=IwAR2K3zukLNaXj22BBQODNf_8K_117VDgNqY_QMXkzTogMkr5NZYPS_VECX8 և 1Lurer.am լրատվամիջոցի կայքում https://www.1lurer.am/hy/2021/02/12/%D4%BF%D5%A1%D5%B5%D5%A1%D6%81%D5%A5%D5%AC-%D5%A7-%C2%AB%D5%80%D5%A1%D5%B5%D5%A1%D5%BD%D5%BF%D5%A1%D5%B6%D5%B8%D6%82%D5%B4-%D5%A1%D6%80%D5%B8%D5%BF%D5%A1%D5%BE%D5%A1%D5%B5%D6%80%D5%A5%D6%80%D5%AB-%D6%87-%D5%AD%D5%B8%D5%BF%D5%B0%D5%A1%D6%80%D6%84%D5%B6%D5%A5%D6%80%D5%AB-%D6%84%D5%A1%D6%80%D5%BF%D5%A5%D5%A6%D5%A1%D5%A3%D6%80%D5%B8%D6%82%D5%B4%C2%BB-%D5%B6%D5%A1%D5%AD%D5%A1%D5%A3%D5%AE%D5%AB-%D5%B4%D5%A5%D5%AF%D5%B6%D5%A1%D6%80%D5%AF%D5%A1%D5%B5%D5%AB%D5%B6-%D5%A1%D5%B7%D5%AD%D5%A1%D5%BF%D5%A1%D5%AA%D5%B8%D5%B2%D5%B8%D5%BE%D5%A8/412870?fbclid=IwAR3bxUFbrNaKdFLQAq4wEbRXfVOcMs8dDQ23ODfJnwFA-cx0PXHN7EemI8o